

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 kwietnia 2013 roku

Sąd Okręgowy w Suwałkach I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący	SSO Cezary Olszewski
Protokolant	st. sekr. sądowy Agnieszka Pietuszeko

po rozpoznaniu w dniu 8 kwietnia 2013 roku w Suwałkach

na rozprawie

sprawy z powództwa **Z. R., T. S., W. S. (1) i A. U.**

przeciwko **Oddziałowi (...) z siedzibą w A.**

o uznanie za nieistniejące uchwał Zwyczajnego Zjazdu Oddziału (...) w A., podjętych w dniu 28 marca 2009 roku

1. Ustala nieistnienie uchwały Zarządu Tymczasowego Oddziału (...) w A. w sprawie zwołania na dzień 28.03.2009r. Zwyczajnego Zjazdu Oddziału (...) w A..
2. Ustala nieistnienie uchwał Zwyczajnego Zjazdu Oddziału (...) w A. z dnia 28.03.2009r.
3. Oddala powództwo w pozostałej części.
4. Zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę 590 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 360 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt: I. C. 491/10

UZASADNIENIE

Powodowie Z. R., T. S., W. S. (2) i A. U. wystąpili przeciwko Oddziałowi (...) w A. z pozwem o uznanie za nieistniejące uchwał Zwyczajnego Zjazdu Oddziału (...) w A. podjętych dnia 28 marca 2009 r.

W uzasadnieniu wskazali, że przeprowadzenie dnia 28 marca 2009 r. Zjazdu Zwyczajnego było niezgodne z art. 69 ust. 4 pkt 2 Statutu (...), albowiem Zarząd Tymczasowy mógł zwołać wyłącznie Zjazd Nadzwyczajny Oddziału. W Nadzwyczajnym Zjeździe Oddziału uprawnieni byli wziąć udział delegaci wybrani na ostatni Zjazd Zwyczajny, a więc delegaci wybrani na Zjazd odbyty dnia 11 marca 2005 r. w liczbie 31 osób. W Zjeździe z dnia 28 marca 2009 r. wzięło udział tylko 14 delegatów, co oznacza, że podjęte na nim uchwały nie miały mocy prawnej z uwagi na brak quorum. Ponadto podjęte dnia 28 marca 2009 r. uchwały nr (...) byłyby nieważne, ponieważ są sprzeczne z postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 19 marca 2009 r. w sprawie o sygn. akt: I. Ns. 277/08. Dodatkowo podnieśli, że uchwała nr (...) jest niezgodna z art. 48 pkt 3 oraz art. 69 pkt 4 ppt 2 Statutu (...), uchwały nr (...) są niezgodne z art. 50 Statutu (...), uchwała nr (...) jest bezprzedmiotowa i nie mogła zapaść, albowiem według Załącznika nr 10 Uchwały (...) nr (...) Oddział (...) w A. nie otrzymał mandatu na Regionalną Konferencję Oddziałów (...) województwa (...). Podali też, że

Zjazd z dnia 28 marca 2009 r. odbył się w oparciu o fikcję i fałszerstwa dotyczące następujących kwestii: Prezydium Zjazdu nie miało uprawnień do stwierdzenia jego prawomocności, ponieważ zgodnie z § 8 Ordynacji Wyborczej prawomocność Zjazdu stwierdza Komisja Mandatowa, delegaci nie mogli wysłuchać sprawozdań Zarządu Oddziału, Komisji Rewizyjnej oraz Sądu koleżeńskiego, ponieważ wybór wszystkich władz został uchylony postanowieniem Sądu Rejonowego w Augustowie z dnia 19 marca 2009 r. w sprawie o sygn. akt: I. Ns. 277/08; nieistniejąca Komisja Rewizyjna nie mogła zaproponować udzielenia dla nieistniejących władz absolutorium.

Pismem z dnia 7 lutego 2012 r. powodowie dokonali modyfikacji swojego powództwa w ten sposób, że wnieśli o uchylenie uchwały Zarządu Tymczasowego Oddziału (...) w A. w sprawie zwołania na dzień 28 marca 2009 r. Zwyczajnego Zjazdu Oddziału (...) w A. oraz o uznanie za nieistniejące uchwał w/w Zwyczajnego Zjazdu Oddziału (...) w A. podjętych w dniu 28 marca 2009 r. (pismo - k. 201). Dodatkowo powodowie domagali się ustanowienia dla Oddziału (...) w A. kuratora.

Pozwany Oddział (...) w A. wniósł o oddalenie powództwa.

Argumentując swoje stanowisko wskazał, że Zarząd Tymczasowy zwołał Zjazd zgodnie z delegacją zawartą w uchwale nr(...) (...) Zarządu Głównego (...). Zgodnie z listą obecności na Zjeździe było obecnych 26 delegatów na 36 wybranych delegatów przez Kluby i Koła. W ocenie pozwanego, twierdzenia powodów w kwestii delegatów na Zjazd Nadzwyczajny stoją w sprzeczności z art. 19 pkt 2 ust. B Statutu Oddziału (...). Powodowie nie wyjaśnili, dlaczego wybranie do władz Oddziału osób, które nie są delegatami stanowi fałszerstwo wyborcze.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Dnia 14 grudnia 2008 r. Zarząd Główny (...) podjął uchwałę nr (...) (...) w przedmiocie powołania wybranego na Zjeździe Oddziału (...) w A. w dniu 15 września 2006 r. Zarządu Oddziału (...) w składzie: K. P. (1), E. B., A. O., M. Ł. i D. G. (1) jako Zarządu Tymczasowego Oddziału (...) w A. w rozumieniu art. 69 ust. 4 pkt 2 Statutu (...). Jednocześnie zobowiązał Zarząd Tymczasowy Oddziału (...) w A. do: przygotowania i zwołania w I kwartale 2009 r. Zjazdu Oddziału zgodnie ze Statutem (...), Ordynacją Wyborczą oraz uchwałą nr 262/ (...) Zarządu Głównego (...) z dnia 26 kwietnia 2008 r. w sprawie przeprowadzenia kampanii sprawozdawczo-wyborczej oraz zwołania XVII Walnego Zjazdu (...), przedłożenia w porozumieniu z wybranymi na Zjeździe Oddziału w dniu 15 września 2006 r. Komisją Rewizyjną i Sądem Koleżeńskim Oddziału sprawozdań na zwołanym Zjeździe Oddziału, wpisania Zarządu Tymczasowego do Krajowego Rejestru Sądowego, wykonania do czasu odbycia Zjazdu zarządu nad majątkiem Oddziału oraz złożenia do Zarządu Głównego (...) sprawozdań wynikających z przepisów prawa, Statutu (...) oraz uchwał Zarządu Głównego (...) (dowód: uchwała - k. 241).

Dnia 17 grudnia 2008 r. odbyło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze członków K. (...) Żeglarskiej Oddziału (...) w A.. W trakcie tego zebrania członkowie K. wybrali 5 delegatów na XVII Zjazd Oddziału (...) w A. w osobach: D. G. (1), M. K. (1), K. P. (1), Z. P. i P. S. (dowody: zawiadomienie - k. 265, protokół - k. 266-268).

Dnia 19 grudnia 2008 r. odbyło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze członków Klubu (...). W trakcie tego zebrania członkowie Klubu wybrali 6 delegatów na XVII Walny Zjazd Oddziału (...) w A. (dowody: protokół - k. 275, porządek zebrania - k. 276, protokół Komisji Skrutacyjnej - k. 277).

Dnia 19 grudnia 2008 r. odbyło się zebranie członków K. (...) Oddziału (...) w A.. W trakcie tego zebrania członkowie K. wybrali 9 delegatów na Zjazd Oddziału (...) w A. w osobach: M. K. (2), J. L., E. K. (1), A. L., K. S., K. P. (2), A. P., M. K. (3) i K. B. (dowody: protokół - k. 278, protokół Komisji Skrutacyjnej - k. 279-280).

Dnia 23 grudnia 2008 r. odbyło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze członków K. P. (...). W trakcie tego zebrania członkowie K. wybrali 5 delegatów na Walny Zjazd Oddziału (...) w A. w osobach: I. P., K. K., U. B., M. K. (4) i Z. K. (dowody: protokół - k. 271-274).

Dnia 30 grudnia 2008 r. Zarząd Tymczasowy Oddziału (...) w A. uchwałą nr (...) przedłużył kampanię wyborczą dla Klubu (...) do dnia 16 stycznia 2009 r. (dowody: pisma z dnia 30 grudnia 2008 r. - k. 269, 270, uchwała - k. 172 akt Prokuratury Okręgowej w Suwałkach o sygn.: (...)). Tego samego dnia Zarząd Tymczasowy Oddziału (...) w A. podjął również uchwałę nr (...), w której ustalili ilość delegatów na Zjazd Oddziału (...) w A., tj. dla Klubu (...) - 6 delegatów, Klubu (...) przy I LO - 9 delegatów, K. P. - 5 delegatów, Klubu (...) - 11 delegatów, K. (...) Żeglarskiej - 5 delegatów i Klubu (...) - 4 delegatów (dowody: uchwała - k. 173 akt Prokuratury Okręgowej w Suwałkach o sygn.: (...)). Zarząd Tymczasowy Oddziału (...) w A. uchwałą nr (...) postanowił też zwołać Nadzwyczajny Zjazd Oddziału (...) na dzień 14 lutego 2009 r. (dowód: uchwała - k. 153). Wyznaczony jednak na ten dzień Nadzwyczajny Zjazd Oddziału (...) w A. nie odbył się (dowód: wyjaśnienia powoda Z. R. - k. 167).

Uchwałą nr (...) z dnia 19 stycznia 2009 r. Zarząd Tymczasowy Oddziału (...) w A. uchylił uchwałę nr (...) (dowody: uchwała - k. 189 akt Prokuratury Okręgowej w Suwałkach o sygn.: (...)).

Dnia 2 marca 2009 r. uchwałą nr (...) Zarząd Tymczasowy Oddziału (...) w A. postanowił zwołać Zwyczajny Zjazd Oddziału (...) na dzień 28 marca 2009 r. (dowody: uchwała - k. 186 akt Prokuratury Okręgowej w Suwałkach o sygn.: (...)). Ponadto Zarząd Tymczasowy Oddziału (...) w A. postanowił przedłużyć do dnia 11 marca 2009 r. kampanię wyborczą w Klubie (...) i zobowiązał się do zwołania do tego dnia zebrania Klubu (...) (dowody: uchwała nr (...) - k. 187 akt Prokuratury Okręgowej w Suwałkach o sygn.: (...)), zdecydował też przyjąć projekt statutu i rekomendować Zjazdowi jego uchwalenie (dowody: uchwała - k. 188 akt Prokuratury Okręgowej w Suwałkach o sygn.: (...)).

Pismem z dnia 12 marca 2009 r. Oddział (...) w A., na podstawie uchwały nr (...) Zarządu Tymczasowego Oddziału, zawiadomił o planowanym na dzień 28 marca 2009 r. Zwyczajnym Zjeździe Oddziału (...) w A. (dowody: zaproszenie - k. 281, zawiadomienie - k. 282).

Postanowieniem z dnia 19 marca 2009 r. w sprawie o sygn. akt: I. Ns. 277/08 Sąd Rejonowy w Augustowie uchylił uchwały Nadzwyczajnego Zjazdu Oddziału (...) w A. podjęte w dniach 18 marca 2006 r. i 15 września 2006 r. oraz umorzył w pozostałym zakresie postępowanie (dowody: postanowienie wraz z uzasadnieniem - k. 800-818 akt sprawy Sądu Rejonowego w Augustowie o sygn.: I. Ns. 277/08). U podstaw tego rozstrzygnięcia legło ustalenie, że wszystkie uchwały podjęte w dniu 18 marca 2006 r. na Nadzwyczajnym Zjeździe Oddziału (...) w A. były podjęte przy braku wymaganego quorum. Ponadto Zarząd Oddziału (...) w A. powołany w dniu 18 marca 2006 r. nie miał prawa zwołać Nadzwyczajnego Zjazdu Oddziału (...) w A. na dzień 15 września 2006 r., albowiem Zarząd ten został powołany przy braku wymaganego quorum członków oddziału (...) w A. i brak było umocowania do podjęcia takich decyzji w imieniu Oddziału.

Dnia 28 marca 2009 r. odbył się Zjazd Oddziału (...) w A.. Na tym Zjeździe obecnych było 28 delegatów z 36 - spośród K. P. obecnych było 5 delegatów (wszyscy), Klubu (...) (6 przedstawicieli) obecnych było 5 delegatów, Klubu (...) (9 przedstawicieli) obecnych było 7 delegatów, K. (...) Żeglarskiej obecnych było 5 delegatów (wszyscy), K. (...) (11 przedstawicieli) obecnych było 6 delegatów. Komisja Mandatowa Zjazdu Oddziału stwierdziła, że w Zjeździe biorą udział członkowie, którzy okazali ważną legitymację członka (...) z opłaconą składką członkowską za dany rok oraz delegaci, którzy okazali ważną legitymację członka (...) z opłaconą składką członkowską za dany rok i zostali wybrani na walnych zebraniach kół - klubów. Ponadto Komisja Mandatowa, zgodnie z uchwałą z dnia 2 marca 2009 r. w sprawie zwołania Zjazdu Oddziału zatwierdzenia rozdzielni mandatów delegatów na Zjazd Oddziału (...) dla kół i klubów stwierdziła, że na Zjeździe uczestniczy 26 delegatów (72% uprawnionych do głosowania) i Zjazd Oddziału jest prawomocny na podstawie § 8 ust. 2 Ordynacji Wyborczej. Podczas tego Zjazdu Komisja Wyborcza przyjęła zgłoszenia kandydatów do władz Oddziału, na Zgromadzenie Przedstawicieli Oddziałów (...) i delegatów na Regionalną Konferencję Oddziałów (...) województwa (...), przyjęła oświadczenia kandydatów do władz o nie prowadzeniu działalności gospodarczej w oparciu o majątek (...) lub mających znamiona kolizji interesów z działalnością gospodarczą (...), sporządziła listy kandydatów do Zarządu Oddziału, Oddziałowej Komisji Rewizyjnej, Oddziałowego Sądu Koleżeńskiego, delegatów na Zgromadzenie Przedstawicieli Oddziałów (...), delegatów na Regionalną Konferencję Oddziałów (...) województwa (...). Jednocześnie Komisja Wyborcza stwierdziła, że do poszczególnych rodzajów władz zgłoszono: do Zarządu Oddziału 5 osób, do Oddziałowej Komisji Rewizyjnej 5

osób, do Oddziałowego Sądu Koleżeńskiego 5 osób oraz na delegatów na Regionalną Konferencję Oddziałów (...) 1 osobę.

W trakcie tego Zjazdu podjęto: uchwałę nr 1, w której postanowiono wybrać Prezydium Zjazdu w składzie (...) (Przewodniczącego) i I. P. (Sekretarza) - za przyjęciem tej uchwały głosowało 25 delegatów, głosów przeciwnych i wstrzymujących się nie oddano; uchwałę nr 2, w której postanowiono zatwierdzić szczegółowo porządek obrad - za przyjęciem tej uchwały głosowało 26 delegatów, głosów przeciwnych i wstrzymujących się nie oddano; uchwałę nr 3, w której postanowiono zatwierdzić Regulamin Obrad - za przyjęciem tej uchwały głosowało 26 delegatów, głosów przeciwnych i wstrzymujących się nie oddano; uchwałę nr 4, w której postanowiono przyjąć sprawozdanie Zarządu Oddziału za okres od 18 marca 2006 r. do 15 września 2006 r., od 15 września 2006 r. do 14 grudnia 2008 r. oraz od 14 grudnia 2008 r. do dnia Zjazdu - za przyjęciem tej uchwały głosowało 26 delegatów, głosów przeciwnych i wstrzymujących się nie oddano; uchwałę nr 5, w której przyjęto sprawozdanie Oddziałowej Komisji Rewizyjnej od 18 marca 2006 r. do 15 września 2006 r., od 15 września 2006 r. do 14 grudnia 2008 r. oraz od 14 grudnia 2008 r. do dnia Zjazdu - za przyjęciem tej uchwały głosowało 26 delegatów, głosów przeciwnych i wstrzymujących się nie oddano; uchwałę nr 6, w której postanowiono przyjąć sprawozdanie Oddziałowego Sądu Koleżeńskiego za okres od 18 marca 2006 r. do 28 marca 2009 r. - za przyjęciem tej uchwały głosowało 26 delegatów, głosów przeciwnych i wstrzymujących się nie oddano; uchwałę nr (...), w której postanowiono udzielić absolutorium Członkom Zarządu Oddziału (...) w A. za okres urzędowania - za przyjęciem takiej treści uchwały (na każdego członka) głosowało po 26 delegatów, głosów przeciwnych i wstrzymujących się nie oddano; uchwałę nr (...), w której postanowiono udzielić absolutorium Członkom Oddziałowej Komisji Rewizyjnej za okres urzędowania - za przyjęciem takiej treści uchwały (na każdego członka) głosowało po 25 i 26 delegatów, głosów przeciwnych i wstrzymujących się nie oddano; uchwałę nr (...), w której postanowiono udzielić absolutorium Członkom Oddziałowego Sądu Koleżeńskiego za okres urzędowania - za przyjęciem takiej treści uchwały (na każdego członka) głosowało po 26 delegatów, głosów przeciwnych i wstrzymujących się nie oddano; uchwałę nr (...), w której postanowiono, że Zarząd Oddziału będzie liczył 5 osób - za przyjęciem tej uchwały głosowało 26 delegatów, głosów przeciwnych i wstrzymujących się nie oddano; uchwałę nr (...), w której postanowiono, że Oddziałowy Sąd Koleżeński będzie liczył 5 osób - za przyjęciem tej uchwały głosowało 26 delegatów, głosów przeciwnych i wstrzymujących się nie oddano; uchwałę nr (...), w której postanowiono, że Oddziałowa Komisja Rewizyjna będzie liczyła 5 osób - za przyjęciem tej uchwały głosowało 26 delegatów, głosów przeciwnych i wstrzymujących się nie oddano; uchwałę nr (...), w której postanowiono wybrać Komisję Skrutacyjną w składzie (...), W. P. i K. Ś. - za przyjęciem tej uchwały głosowało 25 delegatów, oddano 1 głos wstrzymujący się, głosów przeciwnych nie oddano; uchwałę nr 14, w której postanowiono przyjęcie nowego statutu Oddziału (...) w A. oraz upoważniono Zarząd Oddziału do wprowadzenia poprawek wynikających z uzgodnień treści z Zarządem Głównym (...) oraz wynikłych w trakcie rejestracji w Sądzie Gospodarczym - za przyjęciem tej uchwały głosowało 26 delegatów, głosów przeciwnych i wstrzymujących się nie oddano; uchwałę nr (...), w której postanowiono w głosowaniu tajnym wybrać do Zarządu Oddziału: D. G. (1), M. Ł., A. O., I. P. i K. P. (1) - za przyjęciem takiej treści uchwały na każdą z tych osób głosowało po 26 delegatów, głosów przeciwnych i wstrzymujących się nie oddano; uchwałę nr (...), w której postanowiono w głosowaniu tajnym wybrać do Oddziałowej Komisji Rewizyjnej: U. B., E. B., Z. G., P. S. i K. S. - za przyjęciem takiej treści uchwały na pierwsze trzy w/w osoby głosowało po 26 delegatów, na P. S. głosowało 20 delegatów, zaś na K. S. głosowało 18 delegatów, głosów przeciwnych i wstrzymujących się nie oddano; uchwałę nr (...), w której postanowiono w głosowaniu tajnym wybrać do Oddziałowego Sądu Koleżeńskiego: D. G. (2), E. K. (2), M. K. (1), A. L. i J. O. - za przyjęciem takiej treści uchwały na każdą z tych osób głosowało po 26 delegatów, głosów przeciwnych i wstrzymujących się nie oddano; uchwałę nr (...), w której postanowiono wybrać delegata na Regionalną Konferencję Oddziałów (...) w osobie E. B. - za przyjęciem tej uchwały głosowało 22 delegatów (dowody: protokół - k. 8-9, uchwała nr (...) - k. 10, uchwała nr (...) - k. 11, uchwała nr (...) - k. 12, uchwała nr (...) - k. 13, uchwała nr (...) - k. 14, uchwała nr (...) - k. 15, uchwała nr (...) - k. 16-17, uchwała nr (...), uchwała nr (...) - k. 19, uchwała nr (...) - k. 21, uchwała nr (...) - k. 22, uchwała nr (...) - k. 23, uchwała nr 13 - k. 24, uchwała nr (...) - k. 25, uchwała nr (...) - k. 26, uchwała nr (...) - k. 27, uchwała nr (...) - k. 28, uchwała nr (...) - k. 29, lista obecności - k. 233-233v, dokumenty zgromadzone w kopercie, tj. listy obecności, porządku obrad, protokół ze Zjazdu Oddziału, protokołu z posiedzenia konstytuującego Komisji Rewizyjnej, protokołu z posiedzenia konstytuującego Zarządu Oddziału (...), protokołu z posiedzenia konstytuującego Sądu Koleżeńskiego, protokołu Komisji Wyborczej, protokołu Komisji Mandatowej,

uchwał nr (...), protokołu Komisji Skrutacyjnej, sprawozdania Zarządu za okres od 14 grudnia 2008 r. do 28 marca 2009 r., sprawozdania z działalności Komisji za okres od 15 września 2006 r. do 28 marca 2009 r., sprawozdania z działalności Sądu Koleżeńskiego, regulaminu Obrad, Statutu Oddziału (...) w A. - k. 329).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W niniejszym postępowaniu powodowe zgłosili pod ocenę Sądu żądanie ustalenia nieistnienia uchwały Zarządu Tymczasowego Oddziału (...) w A. w sprawie zwołania na dzień 28 marca 2009 r. Zwyczajnego Zjazdu Oddziału (...) w A. oraz ustalenia nieistnienia uchwał Zwyczajnego Zjazdu Oddziału (...) w A. z dnia 28 marca 2009 r. Wadliwości zaskarżonych uchwał upatrywali w uchybieniach formalnych związanych z procedurą podjęcia uchwały o zwołaniu Zwyczajnego Zjazdu Oddziału (...) w A. na dzień 28 marca 2009 r. oraz podjęcia na tym Zjeździe uchwał.

Zgodnie z art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. W wypadku zatem wystąpienia z żądaniem znajdującym oparcie w przywołanym przepisie podstawową kwestią podlegającą rozstrzygnięciu Sądu jest istnienie interesu prawnego po stronie zgłaszającego żądanie. Dopiero ustalenie, iż interes taki zachodzi uzasadnia dokonanie merytorycznej oceny zgłoszonego roszczenia.

Zauważyć w tym miejscu należy, że przez „interes prawny” w znaczeniu art. 189 k.p.c. rozumieć należy istniejącą potrzebę uzyskania korzyści w sferze prawnej czy też, inaczej rzecz ujmując, potrzebę uzyskania wyroku odpowiedniej treści, wywołaną rzeczywistym naruszeniem albo zagrożeniem określonej sfery prawnej. Udzielenie ochrony przez sąd następuje tylko wówczas, gdy po stronie podmiotu ochrony tej żądającego, interes prawny w jej uzyskaniu rzeczywiście zachodzi (w tym zakresie por. np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 15 kwietnia 1999 r. w sprawie sygn. akt I ACa 1046/98 opubl. w OSA z roku 1999 Nr 11-12, poz. 49, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 08 maja 2000 r. sygn. akt V CKN 29/00 opubl. w zbiorze orzecznictwa LEX nr 52427).

W ocenie Sądu, powodowie wykazali interes prawny w wytoczeniu powództwa o ustalenie nieistnienia zaskarżonych uchwał.

W tym kontekście Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 6 stycznia 2005 r. w sprawie III. CZP. 75/04 wypowiedział się, że ustawa zasadnicza zapewnia wolność zrzeszania się, w tym tworzenia m.in. stowarzyszeń (art. 12). Do tego unormowania odwołuje się preambuła ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. - Prawo o stowarzyszeniach, wskazująca podstawy (tradycję i dorobek stowarzyszeń) oraz cele działania tych organizacji, tj. umożliwienie czynnego uczestniczenia w życiu publicznym, wyrażania zróżnicowanych poglądów oraz realizację indywidualnych zainteresowań członków, którymi mogą być tylko osoby. Stowarzyszenie jest również osobą (prawną), a przymiot ten nabywa, jako byt prawny trwały i samorządny (art. 17 ust. 1 Prawa o stowarzyszeniach), uprawniony do prowadzenia działalności gospodarczej według ogólnych zasad (art. 34). Członkostwo w nim jest dobrowolne i wymaga oświadczeń obydwu stron, z wyjątkiem dotyczącym fazy zawiązywania. Oświadczenia te są w doktrynie zrównywane z oświadczeniami woli w rozumieniu prawa cywilnego. Także statut, niezbędny do utworzenia stowarzyszenia (art. 9) i określający jego właściwości, ma umowny charakter. Sposób nawiązania członkostwa w stowarzyszeniu pozwala zatem uznać je za zdarzenie cywilnoprawne, prowadzące do powstania prawa podmiotowego, z którego wynikają szczególne uprawnienia członka.

Nie ulega wątpliwości, że celem zrzeszania się jest umożliwienie czynnego udziału w życiu publicznym, wyrażania poglądów oraz realizacji zainteresowań. Osoby przystępujące do stowarzyszenia mają prawo oczekiwać, że te cele będą realizowane zgodnie ze statutem stowarzyszenia oraz przepisami prawa. Szczególny charakter stowarzyszenia przesądza więc, że jego członkowie mają interes prawny w dbaniu o zgodność działań organów stowarzyszenia z prawem i statutem, a w szczególności mają interes prawny w tym, aby uniemożliwić podejmowanie uchwał niezgodnych z przepisami prawa i statutu. Zdaniem Sądu, powodowie mają prawo kwestionować uchwały stowarzyszenia, którego są członkami, które wywierają lub mogą wywierać wpływ na ich wewnętrzną sytuację prawną w zakresie ich praw i obowiązków (Rozdział II Statutu Oddziału (...) w A.).

Odnosząc się do postulowanych przez powodów zarzutów należy wskazać, iż w doktrynie i orzecznictwie sporna jest koncepcja istnienia uchwał nieistniejących. Uznanie uchwały za nieistniejącą jest tożsame z oceną, że do podjęcia uchwały przez organ kolegialny osoby prawnej w ogóle nie doszło. W przedmiocie tym wielokrotnie wypowiedzieli się przedstawiciele doktryny, jak też Sąd Najwyższy i to zarówno na tle uchwał organów spółdzielni, jak też uchwał organów spółek prawa handlowego. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazywano, że o nieistniejącej uchwale organu spółdzielni lub spółki prawa handlowego można mówić, gdy występują takie podstawowe uchybienia w zakresie elementów konstytuujących uchwały, jak niezwołanie walnego zgromadzenia (zebrania przedstawicieli), brak wymaganej w ustawie lub statucie do podjęcia uchwały większości głosów (por. uzasadnienie uchwały z dnia 24 czerwca 1994 r. III CZP 81/94), podjęcie uchwały przez osoby niebędące współnikami (por. wyrok SN z dnia 14 kwietnia 1992 r. I CRN 38/92), sfalszowanie wyniku głosowania (por. wyrok SN z dnia 9 października 1972 r., II CR 171/72). Stanowisko doktryny w tym przedmiocie nie jest jednak jednolite.

Pierwszy dopuszcza istnienie takich uchwał w przypadku naruszenia przepisów o głosowaniu, porządku obrad, podjęcia uchwały przez zgromadzenie zwołane niezgodnie z przepisami prawa, bądź przez osoby nieuprawnione czy też w razie braku wymaganego kworum (por. wyrok SN z 28 V 1991 r. I CR 410/90, 14 kwietnia 1992 r., I CRN 38/92 - OSNCP 1993 r. nr 3 poz. 45, 7 września 1993 r. II CR 60/94 - PPH 1994 nr 5 s. 27, 13 marca 1998 r. I CKN 563/97 - PPH 1995 nr 5 s. 47, 30 września 2004 r. IV 713/03 - OSNC 2005 nr 9 poz. 160). Zwolennicy takiej koncepcji uznawali, że w takich sytuacjach zgromadzenie nie jest uprawnione do podejmowania uchwał, a zatem wobec bezskuteczności jego czynności podjęte przez zgromadzenie uchwały nie istnieją w znaczeniu prawnym. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13.03.1998r. I CKN 563/97 wyraził stanowisko, że zebranie osób nieuprawnionych, jak również zebranie uprawnionych w liczbie nie osiągnącej wymaganego quorum nie stanowi walnego zgromadzenia, a podjęte przez takie zebranie uchwały należy uznać za nieistniejące. W wyroku zaś z dnia 04.01.2007r. wydanym w sprawie III CSK 238/07 przyjął, że brak zachowania kworum należy do uchybień czyniących uchwałę nieistniejącą. O ile zaś uchwała dotknięta nieważnością aż do chwili jej uchylecia przez sąd wywołuje skutki prawne, które muszą być respektowane, o tyle uchwała nieistniejąca takich skutków w ogóle nie wywołuje, (por. uzasadnienie do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 06.01.2009r. sygn. I UK 123/08).

W orzecznictwie i doktrynie pojawiły się także poglądy odrzucające koncepcję uchwał nieistniejących na rzecz istnienia jedynie uchwał wzruszalnych i nieważnych. W ocenie zwolenników takiego poglądu uchwały podjęte na przykład przez nieprawidłowo zwołanym zgromadzeniu, czy przy braku kworum, naruszają przepisy określające wymogi, jakie muszą być spełnione, przy podejmowaniu uchwał. Powyższe uchybienia nie oznaczają, jednak, iż akt głosowania powzięty na zgromadzeniu odbytym z naruszeniem przepisów określających wymogi jakim winno ono odpowiadać, nie stanowi uchwały powziętej na zgromadzeniu, a zatem nie istnieje (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 16.07.2009r. V ACa 241/09). Niektóre zatem poważne uchybienia w procesie podejmowania uchwał uzasadniają przyjęcie ich bezwzględnej nieważności, na którą powołać się można w każdym czasie, nawet kiedy uchwała nie została zaskarżona. (vide: postanowienie Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 20 stycznia 2012 r. w sprawie VII. Ga. 192/11).

Nie przesądzając powyższej kwestii należy wskazać, że skutki nieistniejącej czynności prawnej są w istocie takie same co skutki bezwzględnie nieważnej czynności prawnej gdyż, w istocie występuje stan niewywołania i niepowstania w takim stanie faktycznym skutków prawnych. Zwołanie zgromadzenia przez zarząd nie mający składu odpowiadającego statutowi albo z pominięciem jednego z członków powoduje, że takie zgromadzenie nie jest uprawnione do podejmowania jakichkolwiek uchwał, wobec czego akty uchwalone w takim wypadku są bezskuteczne i muszą być traktowane jako nieistniejące.

Zgodnie z brzmieniem art. 38 k.c., osoba prawna działa przez swoje organy w sposób przewidziany w ustawie i w opartym na nim statucie. Regulacje te tworzą mechanizm działania osoby prawnej objaśniany w doktrynie i orzecznictwie przy pomocy teorii organów (wyroki SN: z dnia 24 października 1972 r., sygn. akt I CR 177/72, OSNC 1973/10/71; z dnia 6 grudnia 1984 r., sygn. akt II CR 442/84, LEX nr 8658; z dnia 12 marca 1997 r., sygn. akt II CKN 24/97, LEX nr 80725). Teoria ta zakłada, że do podjęcia decyzji i wyrażenia woli osoby prawnej powołane są jednostki

(osoby fizyczne) wchodzące w skład jej organu. Działanie tych jednostek traktowane jest jako działanie osoby prawnej. Konieczne jest jednak, aby przepisy regulujące ustrój danej osoby prawnej przewidywały określony rodzaj organu; konkretna osoba fizyczna powołana została zgodnie z prawem do pełnienia funkcji organu; osoba ta wypełniała funkcję organu w granicach jego kompetencji.

Bezspornie, (...) Towarzystwo (...) jest stowarzyszeniem posiadającym osobowość prawną (art. 1 ust. 3 i art. 3 Statutu (...) k. 136-165 akt Prokuratury Okręgowej w Suwałkach o sygn.: (...)). Jednostkami organizacyjnymi (...) są oddziały i jednostki regionalne jako jednostki terenowe oraz jednostki specjalistyczne. Oddziały (...) są podstawowymi jednostkami organizacyjnymi Towarzystwa i posiadają osobowość prawną, którą nabywają z dniem uprawomocnienia się postanowienia sądu o wpisaniu do rejestru (art. 6 ust. 1 i 2 Statutu (...)). Do kompetencji Zarządu (...) należy m. in. powołanie Zarządu Tymczasowego Oddziału (...) w przypadku podjęcia uchwały o zawieszeniu zarządu oddziału. W takiej sytuacji, zadaniem Zarządu Tymczasowego jest usunięcie przyczyn, które spowodowały zawieszenie i zwołanie w terminie trzech miesięcy od daty powołania nadzwyczajnego zjazdu oddziału celem dokonania wyboru nowego zarządu lub podjęcia uchwały o rozwiązaniu oddziału (art. 69 ust. 4 pkt 2 Statutu (...)). Zgodnie z art. 55 ust. 4 Statutu (...) w nadzwyczajnym zjeździe oddziału biorą udział delegaci wybrani na ostatni zjazd zwyczajny, chyba że jednostki wybierające wybiorą nowych delegatów według obowiązującej ordynacji wyborczej.

Dokonując oceny stanu faktycznego na kanwie w/w przepisów Statutu (...) stwierdzić należy, że zakres zadań Zarządu Tymczasowego Oddziału (...) jest ściśle określony. Przepis art. 69 ust. 4 Statutu (...) zawiera katalog zamknięty uprawnień tego organu, do którego należą usunięcie przyczyn, które spowodowały zawieszenie i zwołanie w terminie trzech miesięcy od daty powołania nadzwyczajnego zjazdu oddziału. W konsekwencji należy uznać, że Zarząd Tymczasowy nie posiada uprawnień do podjęcia uchwał w sprawie klucza wyborczego przed zjazdem ani też zwołania zwyczajnego zjazdu.

W niniejszej sprawie, bezspornie pozwany Oddział (...) w A. działał poprzez Zarząd Tymczasowy powołany uchwałą (...) z dnia 14 grudnia 2008 r. Zarządu Głównego (...). Nie ulega również wątpliwości, że obowiązkiem Zarządu Tymczasowego było zwołanie nadzwyczajnego zjazdu Oddziału (...) w A. celem dokonania wyboru nowego zarządu lub rozwiązania oddziału. Tymczasem, co wynika z uchwały nr (...) z dnia 2 marca 2009 r., Zarząd Tymczasowy podjął decyzję o zwołaniu Zwyczajnego Zjazdu Oddziału (...) na dzień 28 marca 2009 r. Oznacza to, że Zwyczajny Zjazd zwołał podmiot do tego nieuprawniony. Zauważyć bowiem należy, że zwołanie Zwyczajnego Zjazdu należy do kompetencji Zarządu Oddziału (vide: art. 54 Statutu (...)).

W tych warunkach nasuwa się pytanie, czy uchwały z dnia 28 marca 2009 r. mogą wywierać skutek względem funkcjonowania Oddziału (...) w A. pomimo wadliwie zwołanego zjazdu oddziału. W ocenie Sądu, odpowiedź na to pytanie winna być przecząca.

Przede wszystkim Sąd Okręgowy, w oparciu o przepisy Statutu (...) uznał, że delegaci, którzy uczestniczyli w zjeździe oddziału w dniu 28 marca 2009 r. nie posiadali uprawnień do podejmowania jakichkolwiek decyzji. Zauważyć bowiem należy, że do udziału w nadzwyczajnym zjeździe oddziału uprawnieni byli delegaci wybrani na ostatni zjazd zwyczajny, o czym mowa w art. 55 ust. 4 Statutu (...). Delegaci na zjazd oddziału zachowywali ważność swoich mandatów do czasu zwołania następnego zwyczajnego zjazdu oddziału, z uwzględnieniem art. 55 ust. 4 Statutu (...) (vide: art. 50 ust. 6 zd. 2 Statutu (...)). Zarząd Tymczasowy Oddziału nie posiadał zatem uprawnień do podejmowania uchwały w sprawie rozdzielnika mandatów na zjazd, co jednak uczynił, wbrew przepisom Statutu (...), uchwałą nr (...) z dnia 30 grudnia 2008 r.

Tymczasem w niniejszej sprawie, na zjeździe w dniu 28 marca 2009 r. uczestniczyli nowo wybrani delegaci powołani przez koła i kluby Oddziału (...) w A. (vide: protokoły z zebrań klubów i kół). W tym zakresie pozwany nie wykazał żadnym miarodajnym dowodem, aby skład osobowy i ilość delegatów wybranych na poprzedni zjazd zwyczajny był tożsamy ze składem delegatów uczestniczących na zjeździe dnia 28 marca 2009 r. W aktach sprawy brak jest jakiegokolwiek dowodu, aby delegaci wybrani na poprzedni zjazd zwyczajny byli powiadomieni o terminie zjazdu wyznaczonego na dzień 28 marca 2009 r., o czym mowa w § 4 ust. 1 pkt 2 Ordynacji Wyborczej stanowiącej załącznik

do Statutu (...). W konsekwencji uznać należy, że osoby uczestniczące na zjeździe dnia 28 marca 2009 r. nie posiadały uprawnień do podejmowania decyzji dotyczących działalności Oddziału (...) w A., a delegaci, którzy winni być obecni na nadzwyczajnym zjeździe, nie zostali powiadomieni o jego terminie.

W tych warunkach, skoro Zarząd Tymczasowy niezgodnie z przepisami Statutu (...) zwołał Zwyczajny Zjazd Oddziału (...) w A. (posiadał uprawnienie wyłącznie do zwołania Nadzwyczajnego Zjazdu Oddziału, osoby uczestniczące na Zjeździe dnia 28 marca 2009 r. nie posiadały atrybutu delegata wybranego na poprzedni zjazd zwyczajny, a zatem nie mogły wyrażać woli podjęcia jakiejkolwiek decyzji, to tym samym wszystkie uchwały podjęte dnia 28 marca 2009 r., należy uznać za nieistniejące. Podkreślić bowiem należy, że na zjeździe dnia 28 marca 2009 r. nie było zachowane kworum wymagane do pojęcia uchwał, co czyni uchwały z tego dnia nieistniejącymi. Zawarty w statucie (...) wymóg dotyczący kworum delegatów normuje sposób ich działania jako organu uprawnionego do składania w imieniu Oddziału (...) w A. oświadczeń woli. Zauważyć również należy, że unormowania dotyczące kworum mają charakter fundamentalny z punktu widzenia procesu podejmowania uchwał, albowiem ich celem jest zapewnienie należytej reprezentacji Oddziału (...) w procesie podejmowania decyzji zastrzeżonych dla Nadzwyczajnego Zjazdu.

Mając na względzie powyższe, orzeczono jak w pkt I i II wyroku.

Zauważyć przy tym należy, że aktualnie Oddział (...) w A. kierowany jest przez zarząd, który został wyłoniony podczas kolejnego Zjazdu dnia 16 marca 2013 r., w związku z czym na datę orzeczenia działają organy, których legalności wyboru Sąd nie był uprawniony oceniać, bowiem związany był granicami żądania i treścią art. 321 k.p.c., który to przepis stanowi, iż sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem. Z tych też względów Sąd nie był uprawniony do badania legalności wyboru nowego zarządu, albowiem powództwo w tym zakresie nie było rozszerzone.

W powyższym kontekście, odnosząc się do wniosku powodów dotyczącego ustanowienia kuratora dla Oddziału (...) w A., Sąd uznał za niezasadny.

Wskazać należy, że kuratora co do zasady powołuje się w przypadkach przewidzianych w ustawie. W orzecznictwie niejednokrotnie prezentowany był pogląd, że ustanowienie kuratora jest dopuszczalne także w wypadkach wyraźnie nieprzewidzianych w ustawie, ale dostatecznie uzasadnionych z uwagi na ochronę interesu indywidualnego lub ogólnego. Podstawowym przepisem regulującym instytucję kuratora jest art. 42 k.c. zgodnie z którym jeżeli osoba prawna nie może prowadzić swoich spraw z braku powołanych organów sąd ustanawia dla niej kuratora. Podstawową przesłanką ustanowienia na podstawie art. 42 k.c. kuratora jest niemożność prowadzenia spraw, a nie sam brak organu osoby prawnej. Niekiedy może być tak, że pomimo braku organu (organów) owa niemożność prowadzenia spraw nie zachodzi- może tak być kiedy organ danej osoby prawnej zostaje odwołany, ale zarząd obejmuje określony podmiot, np. zarządca czy likwidator (por. wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 7 listopada 2012 r., w sprawie I. ACa. 399/12, Lex nr 1240161).

Podobnie kwestię tę reguluje przepis art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. - Prawo o stowarzyszeniach. Przepis ten wskazuje, że jeżeli stowarzyszenie nie posiada zarządu zdolnego do działań prawnych, sąd, na wniosek organu nadzorującego lub z własnej inicjatywy, ustanawia dla niego kuratora.

W niniejszej sprawie, nie ulega wątpliwości, że nie zachodzą przesłanki do ustanowienia kuratora, albowiem Oddział (...) w A. działał poprzez Zarząd Tymczasowy ustanowiony uchwałą nr (...) (...) z dnia 14 grudnia 2008 r. Zarządu Głównego (...). Dotychczas, decyzją Zarządu Głównego (...) o powołaniu Zarządu Tymczasowego nie została wyrugowana z obrotu prawnego. W ocenie Sądu, wniosek o ustanowienie kuratora byłby zasadny, gdyby została uchylona uchwała z dnia 14 grudnia 2008 r. Zarządu Głównego (...). Dodatkowego argumentu dostarcza również okoliczność, że aktualnie Oddziałem (...) w A. kieruje Zarząd wyłoniony podczas Zjazdu dnia 16 marca 2013 r., a niniejsze powództwo nie zostało rozszerzone do badania legalności i ważności (ustalenia istnienia lub nieistnienia) uchwał podjętych na tym Zjeździe. W konsekwencji aktualnie działają organy Oddziału (...) w A., a Sąd nie był

uprawniony do badania legalności ich wyboru, albowiem powództwo, pomimo, iż w sprawie aktywnie działał fachowy pełnomocnik, nie zostało rozszerzone. W związku z czym nie zachodzi konieczność ustanowienia kuratora.

Mając na uwadze powyższe, Sąd orzekł jak w pkt III wyroku.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z § 10 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t. j. - Dz.U. z 2002 r., nr 163, poz. 1349 z późn. zm.), mając na względzie zasadę odpowiedzialności za wynik w sprawie.